

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

Secunda pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

iracundia placat in presenti p pnam. sic dicit ps. Remisisti iniquitatem plebi tue. operuisti omnia peccata eorum. mitigasti omnem iram tuam. auertisti ab ira indignationis tue. Sed in penitentes accendunt in nouissimo. Psal. Dominus in ira sua turbabit eos. istius ire quantum sit timor dicit apoc. 6. Absconderunt se in spelunca et petris montium. et dicit montibus et petris. cadite super nos et abscondite nos a facie sedentem super thronum et ab ira agni. quoniam venit dies magnus ire ipsorum. Secundo damnatio in penitentem describitur ex ipsius damnationis ministris. nam exercitus demonum cui fuit subiectus in culpa. ibit contra eum in pena. Job. 20. Vade et venient super eum horribiles. Isti horribiles sunt maligni spiritus. bonis mentibus pavendi atque fugiendi. super quem vero ierunt delectantes in culpa. super illum redeunt opprimetes in pena. Eccl. 39. Sunt spiritus qui ad vindictam creati sunt. et in furore suo confirmaverunt tormentum suum. Tertio talium pena perditio dicitur. cum ait. perdidit hominibus illos. si homicidae sunt iuste ergo perdunt. omnis autem peccator sui ipsius homicida est. qui etiam alium hominem occidit gladio aut verbo vel exemplo prius tamen seipsum gladio peccati iterum. 1. reg. 31. Arripuit saul gladium suum et irruit super eum. puer. 8. Qui in me peccaverit ledet animam suam. huius pena perditio est que anima est salutis. perdit autem homo cum sui ipsius capax non est. et hic est status damnatorum ut a seipsis alienati sint. Quarto talium penam dicit esse succensionem ignis. unde ait. et civitatem illorum succendit. civitas damnatorum infernus est. de qua Mat. 3. Ve civitas sanguinum dilaceratione plena hec vero civitas tota succensa est igni gehenne inextinguibilis. in qua omnes damnati conclusi sunt. de hac infernali civitate sic dicit virg. 6. eneid. Respice eneas subito. et sub rupe sinistra. Membra lata videt triplicem circumdata muro. Que rapidis flammis ambit torrensibus annis. Tartareus flaget hosta quae sonantia saxa. Poeta aduersa iugens solidoque adamantem coluine. Vis ut vllam vix non ipsi extendere bello. Celicole valeant stat ferrea terris ad aures. et Job. 20. Deurabit eum ignis qui non succendit. ille ignis cum sit corporalis nullo tamen studio succendit. nec lignis nutrit. sed creatus semel durat inextinguibilis. et succensione non indiget. et ardore non caret. ut dicit gre. tali igne cremantur damnati inferna membra tartaree civitatis inclusi. cuius ignis materia peccati est. nihil enim ardet in inferno nisi perversa voluntas. Isa. 9. Vestimentum in virtute sanguine id est peccato. erit in abussione et ab ignis. et ideo anima carens peccato ab hoc igne cremari non potest. damnatorum vero anima que irremissibile habet peccatum id perpetuo cremantur. Job. 20. Luet quae fecit omnia. nec tamen desumet. spiritus igitur ardet. nec unquam desumit. quia peccati ardens sic tenet animam est coplatum ut nunquam possit remitti. etc.

Secunda pars.

L

Secundo iuste reprobatur iniquis pia electio gentium de-
 scribitur cum dicit: tunc ait seruis suis: et quatuor tangun-
 tur. Primo enim eorum qui contempserunt nuptias delecta-
 ra indignitas: nuptiae quidem pate sunt: psal. Parasti in
 aspectu meo mensam: sed qui iurati fuerat: iudei videlicet: non erant
 digni: Sed querit quare in iurati sunt. si non erant digni. Rursus
 ideo iurabant ut se ipsos pararent quatenus digni essent venire ad
 nuptias christi. indignos autem se exhibuerunt tradendo veritati.
 id dixit illi paulus act. 13. Vobis optebat primum loqui verbis
 dei. sed quoniam repellit illud et indignos vos reputat eterne vite.
 ecce auertim ad gentes sic enim precepit nobis dominus. Sed nec vltius in-
 penitens dignus est suauitate christi percipere. qui voluptatibus preter-
 tui plenus est. de quo dicit iob 20. Pais illius in utero eius ver-
 tet in fel aspidum intrinsicus. nec videbit riuulos flumis torrentis
 mellis et butiri. Quibus verbum duplex damnatorum pena describitur. pe-
 na scilicet sensus et pena damni. Pena sensus hec est. quod panis volupta-
 tis qui quondam fuit illis dulcis in vltimo intra viscera mentis verte-
 tur in amaritudinem fellis aspidum. erit enim illis amara omne quod
 dulce consueuerat esse. Altera pena est damni. quod non gustabunt riuulos
 torrentis mellis et butiri. Emanatio beatitudinis a fonte deitatis
 patens fluius profundus est et torrens iundans. fluius dicitur
 Eze. 47. quod omnis anima ad quam puenerint aque flumis viuet. de
 torrente vero dicit psal. Inebriabunt ab ubertate domus tue et
 torrente voluptatis tue portabunt eos. hinc exiit ad vniuersumque
 animarum beatorum riuulus mellis et butiri. beatitudo scilicet diuinitatis et
 humanitatis christi. que dulcedinem habent et pinguedinem. hos riu-
 uulos non videbit. id est non gustabit damnatus. nam videre est gusta-
 re. iuxta illud. gustate et videte quoniam verum est. At de reprobo dicit Isa.
 26. Non habet aliam sram. tollat impius ne videat gloriam dei. Secun-
 do tangit noui mandati auctoritas: ita ergo ad exitum viarum: sic di-
 ctum est predicatores noui testamenti. ut obmissis iudeis transferant ad gen-
 tes quare statum describit. quod erant in exitu viarum. qui autem est in ex-
 itu viae facile ipsa desent. vnde significat facilitatem auersionis gentium.
 que precepta falsitate idolatrie iam quasi erant in exitu viae gentium. vt
 modica persuasione ipsa via idolatrie relinquerent: et quoscumque in-
 ueneritis vocate ad nuptias quod idest omnes gentes anunctata
 est christi incarnatio. mat. 28. Euntis docete etc. Non quod ad presentiam facti
 alius veniunt qui vocant de exitu viarum presentis seculi quod vocati de
 principio aut medio. via enim secularis vite multe sunt. quedam ei
 est via superbie. quedam auaricie. quedam luxurie. quedam inanis
 glorie. quedam vmdicie. quedam gula. et sic de singulis. quare omnium
 viarum finis est ciuitas infernalis. puer. 2. Ambulabunt per vias tene

Sermo

brofas. et ad inferos semite illoz. Iste vie in principio hnt delectationem. qz sunt spaciose. speciose. et voluptuose. ppter que allciunt mentē. et ideo vocati in ingressu hazz viazz nō facile penitent. vñ de be. aug. dicit. qz nondū erat auertibilis ad deū. eo qz inflatus esset nouitate illius heresis. Sed iste vie ī sui medio p̄ssu fatigant. qz sunt tēdioso laboriose et scrupulose. non tñ plene aliqui reuocant inde. ppter obligationē pristinae assuetudinis. sed exitus istazz viazz ē periculosus. dolorosus. et tenebrosus. Prover. 4. Via impioz tenebrosa. nesciūt vbi corruāt. Ab isto exitu reuocandi sunt peccatores. vt in viā iusticie redueant. vie em̄ eius vie pulchre. et omnes semite illius pacifice.

N Tercio ponit predicacionis euāgelice generalitas: et egressi: ab interna contemplationis quiete ad laborē predicacionis exteriorē: serui eius: predicatores: in vias: diuersas scz sectas gentiū. de quibz añ precepit. mat. 12. In viā gentiū ne abieritis. Sed postea dixit ait. 1. Eritis mihi testes in ierusalē. et in omni iudea et samaria. et vsqz ad vltimū terre: congregauerunt omnes quos iuenerunt: ad. 13. Gaude sūt gentes et gloriificabant verbum dñi. et crediderūt quotquot erant p̄cedmati ad vitā eternā: bonos et malos: bonos quidē et malos ecclesia retinet. qz in celo solum boni. in inferno tñ mali. vñ ecclesia qz medio loco posita ē bonos habet et malos. In ea em̄ tanqz in agro p̄mixta sūt frumentū et zizania. sed in messe iudicij fiet sepatio. in ea tanqz in aerea p̄mixta sūt gramī et pallea. sed ventilabro diuisione sicut erit distinctio. in ea tanqz vera mīserali amixta sūt aurū et scoria sed ignis sepatit vtrunqz. In ea velut vinea p̄mixta sūt vinū et vinatia. sed in torculari diuini examis fiet distinctio boni autē ideo sūt in ecclesia vt fiāt meliores. et vt malos auertāt malos autē dicit aug. ne putetis frustra viuere. omnis ei malus aut iō viuūt vt corrigat. aut vt p̄ illū bonus exerceat. vñ sicut p̄ limā ferrū deducit ad acumen. ita exercatio maloꝝ iusti p̄ficiunt. ideo dicit gre. Nunqz fuit bonus qui malos tollerare recusauit. Quarto plenitudo gentiū describit: et implete sunt nuptie discubentū: plene sūt nuptie fidei xpi hoim discubentū. et est mirabilis suauitas asiderare. quō verbuz caro factū est. et habi cauit in nobis. vñ aug. d seipso dicit. 9. asel. Nec faciabar illis diebz. dulcedine mirabili. asiderare altitudinē filij tui super salutē generis humani etc. Tercia pars. D

Ercio cum dicitur. intrauit autem rex. tangitur consideratio diuina erga nostros actus. Et quin que faciat. Primo em̄ describit reuerentia hominis discum-

bētis: Intrauit autē rex vt videret discumbentes: discumbere in
 nuptiis xpi est sacramentū ecclesie p̄cipare. fides xpi habere. et
 bñficiis dei atq; gratiis eius p̄frui. et diligenter attendit deus.
 vtz compositē. vtz reuerentē. vtz cū gratiaz actione viuam⁹
 in ecclesia. Et attendendū nob qd deus intra nos ē intimoꝝ no
 bis q̄ nos ipsis. vñ au. Tu es inquit dñe omni secreto intimi⁹
 et licet autē intra nos nō sit nobis sp̄ p̄ns. extra tñ esse videt cū
 dissimulat sui presentia. Tūc vero intrare dicit qñ p̄ effectū eius
 p̄ntia patet. Intrans autē videt qualit̄ recumbimus. qz oportz
 fidei abū quez gestamus in ope demonstrare. vt ad natura ali
 menti ipsū alitū auertat. sic dictū fuit au. 7. li. 7. f. Nec tu me
 mutabis in telic abū carnis tue. sed tu mutaberis in me. qz igt
 tur sic attendit deus quid agamus magna nobis. vt dicit boe
 tius. Necessitas p̄bitatis indita ē. nisi dissimulare velimus. cū
 agamus oia añ oculos iudicē cuncta cernētis. Tanto ḡ diligē
 tius debemus bona agere in aspectu iudicē. quāto ipse nos vi
 det. ipse vero nō videt a nobis. Job. 9. Si venerit ad me nō vi
 debo eū: et vidit ibi homiem nō vestitū veste nuptiali: Dic hō
 vnusquisq; ē fidem xpi habens. sed nō opa. iste ad nuptias ec
 clesie solū portat os et dentes. obmittens vite compositionē.
 P̄ Nō qz caritas et opus ex caritate factum est vestis. et vestis
 nuptial. vestis quidē vsus ē triplex. Primo quidē veste nostra
 tegunt deformia. sic de caritate dicit puer. 10. Vniuersa delicta
 operit caritas. Apo. 16. Beatus qui custodit vestimenta sua ne
 nudus appareat. Secundus vsus vestis ē. fouere ā aduersa. nā
 ā estū frigus imbres et ventos vestis iduit. sic et caritas p̄tegit
 ā estū temptationis. ā frigus desperationis. ā imbres aduersi
 tatis. et ā ventos impetuositatis. puer. 13. Nō timebit domū
 sue a frigidibus niuis. Dñs em̄ domestici eius vestiti sunt dupli
 cibus. qz duo sūt caritatis p̄cepta dei. videlicet amor et p̄ri. Ter
 cius vsus vestis ē ornare membra. Dis autē ornatus et pulchri
 tudo virtutū a caritate dependet vñ legit̄ can. 3. q̄ media thro
 ni salomonis fuerūt caritate astrata. qm̄ ois medietas virtutis
 caritate superposita ornat. Itēz hęc vestis dicit̄ nuptialis p̄pter
 tria. Primo quidē rōne amoris. nuptie em̄ ex amore celebrant̄
 et ideo vestis nuptialis debet esse amor. hanc vestem amoris a
 sponsus induit. qz p̄pter nimia caritate suā qua dilexit nos de⁹
 filiā suā misit in similitudine carnis peccati. Secundo caritas ve
 stis nuptialis est rōne leticie. q̄ est in nuptiis. claritas em̄ plena
 iocunditate ē. 1. co. 13. n̄ gaudet s̄ iquitatē. gaudet at̄ v̄itati. 3.
 caritas vestis ē nuptialis rōne sue p̄ciosisitatē. nullus em̄ d̄tra

Caritas nuptialis vestis